

การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนพิบูลสงครามที่ 1 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

Development of Alternative Assessment Activities on Selected Course in the Subject of Social Studies, Religion and Culture: Pibul SongKroh 1 School, Nikhom Sang Ton Eng, Sub-district, Mueang Lopburi Distric, Lopburi Province

วีรวิชัย บุญส่ง¹

Veeravit Boonsong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประชากรคือ ครูผู้สอนกลุ่มวิชาเพิ่มเติม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือก กิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 รายวิชา กิจกรรมการประเมินรวม 33 กิจกรรม 129 เกณฑ์การประเมิน มีค่าดัชนีความเหมาะสม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แบบประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมการประเมินทางเลือก และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน มีค่าดัชนีความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.51-1.00 มีค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือก ได้ 33 กิจกรรม การประเมินรวม และ 129 เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 11 กิจกรรมการประเมิน 47 เกณฑ์การประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 10 กิจกรรมการประเมิน 38 เกณฑ์การประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 12 กิจกรรมการประเมิน 44 เกณฑ์การประเมิน

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

2. ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ) = 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด (μ) = 4.88 รองลงมา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (μ) = 4.77 และ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (μ) = 4.38

คำสำคัญ: การประเมินทางเลือก การประเมินผลการปฏิบัติ การประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน

Abstract

This research aimed to develop alternative assessment activities for Selected Course in the Subject of Social Studies, Religion and Culture and to measure student satisfactions towards alternative assessment activities for Selected Course in the Subject of Social Studies, Religion and Culture. The population included 3 teachers of selected course in the Subject of Social Studies, Religion and Culture, and 104 matthayomsuksa 1-3 students. Research instruments included a training handout for development of alternative assessment activities, alternative assessment activities for 6 selected course in the Subject of Social Studies, Religion and Culture. 33 assessment activities with 129 assessment criteria had the goodness of fit index was between 0.67-1.00. IOC of alternative assessment activities and assessment for satisfaction had the goodness of fit index of between 0.51-1.00 and confidence was equal to 0.83. Data analysis used fundamental statistics, including an average, percentage and standard deviation.

Results of this study show that

1. Development of alternative assessment activities resulted in 33 total assessment activities with 129 assessment criteria. Those were separated to 11 activities with 47 assessment criteria for matthayomsuksa 1, 10 activities with 38 assessment criteria for matthayomsuksa 2, and 12 activities with 44 assessment criteria for matthayomsuksa 3.

2. Regarding to student satisfactions towards alternative assessment activities, the overall satisfaction was at the highest level (μ) = 4.68 When considered each dimension, it was found that evaluation and assessment has the highest average (μ) = 4.88, followed by learning activities (μ) = 4.77 and the use of instructional media had the lowest average (μ) = 4.38.

Keywords: Alternative assessment, performance assessment, authentic assessment, portfolio assessment

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นใน การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และที่สำคัญ ต้องมีทักษะในการวัดผลและการประเมินผลให้รอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทั้งนี้การที่ผู้สอนจะรู้ว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนตามที่มุ่งหมายไว้หรือไม่ต้องอาศัยการประเมินผล การเรียนเพื่อที่จะทำให้เรารู้ว่าผู้เรียน ได้บรรลุเป้าหมายของ การเรียนนั้นแล้วหรือยัง ดังนั้น การเรียนการสอนรวมถึงการวัดและการประเมินผล การเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะ การวัดและประเมินผลเป็นตัวชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน ดังที่ อนันต์ ศรีโสภณ (2545) กล่าวไว้ว่าการวัด และ การประเมินผล การเรียนที่ดีเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการศึกษา เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของทั้งผู้สอนและผู้เรียน เพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอน วิธีการเรียนให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยเน้นที่การวัดทักษะความรู้ การปฏิบัติกิจกรรม และการพัฒนาความคิดระดับสูงเพื่อให้สอดคล้องกับ

การปฏิรูปการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ปัจจุบันนี้หลายประเทศได้นำการประเมินผล แนวใหม่มาใช้ในการประเมินการเรียนรู้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “Alternative Assessments” (Burke, 2009) สำหรับประเทศไทยใช้คำว่า การประเมินทางเลือก (นาคยา ปิลันธนานนท์ และพลารักษ์ ไชโย, 2556)

การประเมินทางเลือก เป็นแนวความคิดใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุเป้าหมาย ผู้สอนจะต้องกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ศักยภาพดังกล่าวนี้ควรจะต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2554) นาคยา ปิลันธนานนท์ (2545) Shavelson and *et al.*, (2011) และ Herrington and *et al.*, (2010) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่าการประเมินทางเลือก ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติ (Performance Assessment) การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) ซึ่งการประเมินทั้ง 3 วิธีนี้ เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้วัดความสามารถที่แท้จริง ความคิดที่ซับซ้อนของผู้เรียน และสามารถประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ Simonson and *et al.*, (2012) แสดงความคิดเห็นว่าการประเมินทางเลือกต้องมีการประเมิน 3 อย่างคือการประเมินผลที่ถูกต้องแม่นยำ การประเมินผลสมรรถนะและมีโครงสร้าง การประเมินผลที่ดี การประเมินทางเลือก มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเมื่อนำการประเมินผลทั้ง 3 วิธี ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติ การประเมินผลตามสภาพจริง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

มาผสมผสานกับเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubric) จะทำให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) พบว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการประเมินในรูปแบบเก่า เช่น วัดด้วยข้อสอบมาตรฐานโดยส่วนมากมักจะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูก ผิด และเติมคำสั้นๆ ที่ใช้ในการตอบคำถาม ซึ่งไม่สามารถวัดความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ที่ซับซ้อนได้ เพราะข้อสอบส่วนใหญ่จะเน้นความจำมากกว่าความคิดในขั้นสูง และการนำไปใช้จริง ทำให้ไม่ทราบความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเท่าที่ควร ดังนั้นการประเมินทางเลือกจึงเป็นการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดำเนินไปพร้อมกับการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็น การประเมินเพื่อหาจุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน

โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรีมีปัญหาที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิชาการดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังคงใช้วิธีการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบ แบบเติมๆ เช่น การเขียนตอบสั้นๆ แบบเติมคำ หรือแบบปรนัย ซึ่งสะดวกและง่ายต่อการตรวจ ไม่สามารถวัดความก้าวหน้า และทำให้ไม่ทราบความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ครอบคลุม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติม ที่กำหนดผลการเรียนรู้แทนตัวชี้วัดตามมาตรฐาน คือ ไม่มีตัวชี้วัดมากำกับ ผลการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้ และต้องปฏิบัติได้ จึงมีความจำเป็นต้องออกแบบ

การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกร่วมกับครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สามารถวัดความรู้ ความสามารถให้หลากหลายรอบด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 จำนวน 3 คน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 จำนวน 104 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือก

แล้ว ครูผู้สอนและผู้วิจัยร่วมกันออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมินจำนวน 6 รายวิชา โดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนา กิจกรรมการประเมินทางเลือก 1 เดือน

3. หลังจากออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือก จำนวน 6 รายวิชา เสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำกิจกรรมการประเมินทางเลือกไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ในขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. เอกสารและสื่อประกอบการอบรมการพัฒนา กิจกรรมการประเมินทางเลือกให้แก่ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. ตารางแสดงกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินสำหรับครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการประเมินทางเลือกสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการใช้

1. นำกิจกรรมการประเมินทางเลือกจำนวนและเกณฑ์การประเมิน ที่ผ่านการปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

2. หลังจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการประเมินทางเลือกเสร็จแล้วให้ผู้เรียนประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกจากแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ในขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. กิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมิน

2. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการประเมินทางเลือกสำหรับผู้เชี่ยวชาญ นำมาหาค่า ใช้สถิติเชิงพรรณนา บรรยายสรุปลักษณะกิจกรรมการประเมินทางเลือกแต่ละวิชา และคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง เกณฑ์การพิจารณา มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าใช้ได้ให้คงไว้ หากมีค่าต่ำกว่า 0.50 แสดงว่าต้องมีการแก้ไขปรับปรุง โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกกลุ่มวิชาเพิ่มเติม ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา กิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ร่วมกับครูผู้สอนเพื่อสร้างกิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติมจำนวน 6 รายวิชา ได้จำนวนกิจกรรมการประเมินรวม 33 กิจกรรมและเกณฑ์การประเมิน จำนวน 129 เกณฑ์การประเมิน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน กิจกรรมการประเมิน 11 กิจกรรม เกณฑ์การประเมิน 47 เกณฑ์การประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน กิจกรรมการประเมิน 10 กิจกรรม เกณฑ์การประเมิน 38 เกณฑ์การประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน กิจกรรม

การประเมิน 12 กิจกรรม เกณฑ์การประเมิน 44 ความสอดคล้อง (IOC) ของกิจกรรมการประเมิน
เกณฑ์การประเมิน (แสดงไว้ในตารางที่ 1 พร้อม ทางเลือกกับเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรม
เกณฑ์การประเมินตามลำดับ) ผลการหาค่าดัชนี อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ตารางที่ 1 ตัวอย่างกิจกรรมการประเมินทางเลือกในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการกิจกรรมการประเมิน

1. จัดทำแผ่นพับ (Brochure) แสดงภูมิหลังและพัฒนาการของประวัติศาสตร์ไทยตามช่วงสมัยต่าง ๆ
2. สืบค้นข่าว บทความ เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยตามช่วงสมัยต่าง ๆ จากสื่อแหล่งต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปราย
3. เขียนบทความพร้อมทั้งนำเสนอเกี่ยวกับปัญหา และข้อโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ไทยตามช่วงสมัยต่าง ๆ
4. ผลิต VDO นำเสนอ ภูมิหลังและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของไทยตามช่วงสมัยต่าง ๆ

รวม 4 กิจกรรมการประเมิน

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมิน แผ่นพับ (Brochure) แสดงภูมิหลังและพัฒนาการของประวัติศาสตร์ไทยตามช่วงสมัยต่าง ๆ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
เนื้อหา	เนื้อหาครอบคลุมตามหัวเรื่องการนำเสนอเนื้อหา น่าสนใจ ชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ลำดับเรื่องราวได้ต่อเนื่องและมีรายละเอียดสนับสนุนอย่างหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือการอ้างอิงถูกต้องตามรูปแบบ	เนื้อหาครอบคลุมตามหัวเรื่อง การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ นำเสนอข้อมูลในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีรายละเอียดสนับสนุน แหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือการอ้างอิงยังมีข้อผิดพลาดบ้าง	เนื้อหาครอบคลุมตามหัวเรื่องการนำเสนอเนื้อหาไม่ค่อยน่าสนใจนำเสนอข้อมูลยังขาดรายละเอียดสนับสนุน บางประการแหล่งที่มาของข้อมูลไม่ค่อยมีความน่าเชื่อถือ การอ้างอิงยังมีข้อผิดพลาดบ้าง	เนื้อหาไม่ครอบคลุมตามหัวเรื่อง การนำเสนอเนื้อหาไม่น่าสนใจนำเสนอข้อมูลน้อยรายละเอียดสนับสนุนไม่หลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลไม่มีความน่าเชื่อถือการอ้างอิงมีข้อผิดพลาดมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
การใช้ภาษา	ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ สละสลวย ตรงประเด็น ชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ การใช้ถ้อยคำ สำนวน ประโยคเหมาะสม การใช้ย่อหน้า เครื่องหมายวรรคตอน ถูกต้องสมบูรณ์แบบ	ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ สละสลวย ตรงประเด็น ชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจการใช้ถ้อยคำ สำนวน ประโยคเหมาะสม การใช้ย่อหน้า เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง สมบูรณ์แบบเป็นส่วนใหญ่ มีข้อผิดพลาดด้านการใช้ภาษา 1-2 จุด	ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การเขียน ใช้คำ ฟุ่มเฟือย วกวนยากต่อการเข้าใจการใช้ถ้อยคำ สำนวน ประโยค ไม่ค่อยเหมาะสม การใช้ย่อหน้า เครื่องหมายวรรคตอนมีข้อผิดพลาดด้านการใช้ภาษา 3-5 จุด	ใช้ภาษาได้ ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การเขียน ใช้คำ ฟุ่มเฟือย วกวนยากต่อการเข้าใจ การใช้ย่อหน้า เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง มีข้อผิดพลาดด้านการใช้ภาษา 5 จุดขึ้นไป
กระบวนการทำงาน	มีการวางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนการทำงานชัดเจน ทำงานตามกระบวนการที่วางแผนไว้ งานที่มอบหมายเสร็จสมบูรณ์ ตรงตามเวลาที่กำหนด	มีการวางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนการทำงาน ชัดเจน ทำงานตามกระบวนการที่วางแผนไว้ งานที่มอบหมายเสร็จสมบูรณ์ช้ากว่ากำหนด 1-2 วัน	มีการวางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจน ทำงานไม่ตรงตามกระบวนการที่วางแผนไว้ งานที่มอบหมายเสร็จช้ากว่ากำหนด 1-2 วัน	ไม่มีการวางแผนการทำงาน ไม่กำหนดขั้นตอนการทำงานทำงานไม่ตรงตามกระบวนการที่วางแผนไว้ งานที่มอบหมายเสร็จช้ากว่ากำหนดมากกว่า 2 วัน
ความคิดสร้างสรรค์	มีแนวคิดแปลกใหม่ ชื่นงานแสดงให้เห็นความสามารถในการคิด ออกแบบ และนำเสนอ ได้ น่าสนใจ มีการแทรกภาพ ประกอบชิ้นงาน	มีแนวคิดแปลกใหม่ ชิ้นงานแสดงให้เห็นความสามารถในการคิด ออกแบบ และนำเสนอได้ น่าสนใจพอสมควร มีการแทรกภาพ ประกอบชิ้นงาน	มีแนวคิดไม่ค่อยแปลกใหม่ ชิ้นงานแสดงให้เห็นความสามารถในการคิด ออกแบบ และการนำเสนอไม่ค่อน่าสนใจ	มีแนวคิดไม่แปลกใหม่ ชิ้นงานไม่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการคิด การออกแบบ และการนำเสนอ ไม่น่าสนใจ

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สารระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรมหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการประเมินทางเลือก ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ใน ตารางที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละผู้เรียน ตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 3	33	32.50
มัธยมศึกษาปีที่ 2	32	30.00
มัธยมศึกษาปีที่ 1	39	37.50
รวม	104	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.50 และ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 30.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการประเมินทางเลือก 4 ด้าน

รายการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.77	.788	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	4.70	.854	มากที่สุด
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.38	.832	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.88	.958	มากที่สุด
รวม	4.68	0.858	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการประเมินทางเลือก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ) = 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (μ) = 4.88 รองลงมา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (μ) = 4.77 และ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (μ) = 4.38

อภิปรายผล

1. การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้

รู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนสามารถพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 6 รายวิชา ได้จำนวนกิจกรรมการประเมินรวม 33 กิจกรรม และเกณฑ์การประเมิน จำนวน 129 เกณฑ์การประเมิน ซึ่งในขั้นตอนที่ 2 ขึ้นการพัฒนา การออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือก หลังจากผู้วิจัย ดำเนินการอบรม ครูผู้สอนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยทำงานร่วมกับครูผู้สอน โดยได้ติดตาม ให้คำแนะนำ และสอบถามปัญหาใน

การออกแบบกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะที่ติดตามตรวจสอบนั้น ผู้วิจัยพบว่า ผู้ครูสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ออกแบบกิจกรรมที่ไม่หลากหลาย ยังยึดกับกิจกรรมภายในห้องเรียน และยังคงใช้การทดสอบโดยการเขียนแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่ จากการพูดคุยและตรวจสอบของผู้วิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่ได้จบสายครุศาสตร์โดยตรง และได้รับบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการใหม่ จึงอาจทำให้ขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการสอน ทำให้ออกแบบกิจกรรมการประเมินได้ไม่หลากหลายเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงนัดเวลาผู้สอนเพิ่มเติมเพื่อ ให้คำแนะนำในการออกแบบกิจกรรม และเทคนิคการวัดผลและประเมินผล ผลจากการแนะนำ และการติดตามของผู้วิจัย ทำให้ได้กิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมิน ที่ครบถ้วนและครอบคลุมทุกระดับชั้น หลังจากสร้างกิจกรรมการประเมินทางเลือกพร้อมเกณฑ์การประเมินเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวิจัย ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมิน ซึ่งผลการประเมินพบว่า ค่าดัชนีความเหมาะสม (IOC) ของกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.50 แต่ยังมีกิจกรรมและเกณฑ์การประเมินบางกิจกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะไว้ ผู้วิจัยได้นำผลมาปรึกษาครูผู้สอนและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้กิจกรรมและเกณฑ์การประเมินที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลของ สอดคล้องกับสมนึก ภัททิยธนี (2553) กล่าวไว้ว่า การหาคุณภาพของแบบทดสอบ หรือการวัดผลและประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่สำคัญเนื่องจาก

แบบทดสอบที่จะนำไปใช้ในบทเรียนถ้าเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพที่ดีตามเกณฑ์จะส่งผลให้บทเรียนหรือกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพดีตามไปด้วย แต่ถ้าแบบทดสอบหรือกิจกรรมไม่มีคุณภาพจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบทเรียนเช่นกัน

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือกกลุ่มวิชาเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการประเมินทางเลือก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวัดผลและการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะในขณะที่ผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมกันออกแบบ เกณฑ์การประเมินกิจกรรมการประเมินทางเลือก ผู้วิจัยและผู้สอนได้ศึกษาเทคนิค วิธีการการวัดผลและการประเมินผลที่ครอบคลุมและหลากหลายในทุกกิจกรรมการประเมิน โดยครูผู้สอนสร้างเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมโดยพิจารณาจากกิจกรรม ระดับการศึกษา และทักษะที่ต้องการประเมินจากผู้เรียน รวมทั้งธรรมชาติของเนื้อหาวิชาแต่ละบทเรียน เพื่อที่จะสามารถประเมินผู้เรียนได้ครบทุกด้าน นอกจากนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้อยู่ยังใช้วิธีการประเมินหลายลักษณะ กล่าวคือ นอกจากครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผู้เรียนเองแล้ว ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ประเมินผลงานของตนเอง หรือประเมินผลงานของเพื่อนได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ ผู้สอนจะให้เกณฑ์ในการประเมินผู้เรียนก่อนเพื่อให้ผู้เรียนประเมินตามที่กำหนดไว้ และหลังจากประเมินเสร็จแล้ว ก็จะนำงานประเมินไปประเมินอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องลักษณะการประเมินเช่นนี้ เป็นการประเมินที่เปิด

โอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของ
ทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพื่อส่งเสริม
ให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนา
ข้อมูลได้ (กรมวิชาการ, 2548) การประเมินโดยผู้
เรียนลักษณะนี้สอดคล้องกับหลักการประเมินการ
เรียนรู้ที่เป็นสภาพจริง ที่เน้นการมีส่วนร่วม ใน
การตัดสินใจ โดยผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เรียนใน
การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และร่วมกันตรวจ
สอบว่า ได้เรียนรู้มากน้อยเพียงใด (Wiggins,
2006) จากการสังเกตของครูผู้สอน ขณะสอน
และกำหนดกิจกรรมการประเมินให้ผู้เรียน
พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจและแปลกใจในกิจกรรม
ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ
นั้นมีทั้งปฏิบัติภายในโรงเรียน ภายในชุมชนและ
ภายนอกชุมชน กิจกรรมที่ต้องสอบถามพูดคุย
กับผู้สูงอายุเพื่อขอความรู้ หรือ ปรากฏชาวบ้าน
ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชัยวัฒน์
สุทธิรัตน์ (2555) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการ
เรียน การสอนนั้น ผู้สอนต้องเร้าให้ผู้เรียนมีความ
สนใจและอยากเรียนรู้ในกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติ และ
กิจกรรมต้องสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของ
ผู้เรียน ซึ่งต้องใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะ
การทำงาน ความสามารถ ในการแก้ปัญหาและ
การแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง
อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงใน ชีวิตจริง เน้น
พัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน
กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
และอยากเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1.1 ก่อนทำการวิจัย ครูผู้สอนและผู้
ปฏิบัติกิจกรรมต้องเข้าใจพื้นฐานหลักการวัดผล
และประเมินผลการเรียนการสอนตามแนวคิดและ
หลักการการประเมินทางเลือกที่ตรงกัน พร้อมทั้ง
มองภาพการวัดและการประเมินผลทางเลือก
เป็นการวัดและประเมินผลแบบปกติที่ใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการ
ประเมินและเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย
ครอบคลุม และแยกเกณฑ์การประเมินแต่ละ
ระดับให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้แยกพฤติกรรมที่ผู้เรียน
แสดงออกได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ
ครูผู้สอนในการเสริมจุดด้อยและเป็นประโยชน์ต่อ
ผู้เรียนที่จะได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้ง ต่อไป

2.1 ควรต่อยอดงานวิจัยนี้โดยนำรายวิชา
ต่าง ๆ มาบูรณาการระหว่างรายวิชา และกำหนด
ลักษณะการประเมินตามสภาพจริง (Authentic
assessment) ที่ตรงตามวิถีชีวิตประจำวัน (Real
life) ให้มากขึ้น

2.2 ควรเพิ่มเติมผู้ประเมินผลการปฏิบัติ
กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครอง คนในชุมชน
หรือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อที่จะ
ทำให้การวัดผลและประเมินผลครอบคลุมและเป็น
ประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การประกันคุณภาพของสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรนซ์.
- นาดยา ปิลันธนานนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- นาดยา ปิลันธนานนท์ และพลารักษ์ ไชโย. (2556). การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2): 17-30.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กอพลินธุ์: ประสาน การพิมพ์.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธารธน์. (2554). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- อนันต์ ศรีโสภะ. (2545). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- Burke, K. (2009). *How to assess authentic learning*. Thousand Oaks, California, Corwin Press.
- Herrington, J., Reeves, T. and Oliver, R. (2010). *Authentic e-learning*. New York: Routledge.
- Shavelson, R., Baxter, G. and Pine, J. (2011). *Performance assessment in science, applied measurement in education*. Policy Information Center, NJ: Princeton.
- Simonson, M.S., Smaldino, S.P., Albright, M. and Zvacek, S. (2012). *Assessment for distance education*. Teaching and learning at a distance: foundations of distance education. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Wiggins, G. (2006). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. San Francisco: Jossey-Bass.